

**Handläggare**  
Catarina Nilsson  
08-508 262 42**Till**  
Trafiknämnden  
2016-02-04

## **Trafiksäkerhetsprogrammets åtgärdsplan 2016. Genomförandebeslut.**

### **Förslag till beslut**

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till Trafiksäkerhetsprogrammets åtgärdsplan för 2016.
2. Trafiknämnden godkänner genomförande av trafiksäkerhetsåtgärder vid obebakade övergångsställen med dubbla körfält till en utgift om 6 mnkr under 2016.
3. Trafiknämnden godkänner genomförande av trafikantförbättrande åtgärder till en utgift om 15 mnkr under 2016.
4. Trafiknämnden godkänner att kontoret arbetar med åtgärder för ökad kunskap och strategiskt trafiksäkerhetsarbete till en utgift om 3 mnkr under 2016.

Lars Jolérus  
Tf. FörvaltningschefMattias Lundberg  
AvdelningschefEric Tedesjö  
Enhetschef**Trafikkontoret**  
TrafikplaneringFleminggatan 4  
Box 8311  
104 20 Stockholm  
Telefon 08-508 262 42  
Växel 08-508 272 00  
catarina.nilsson@stockholm.se  
trafikkontoret@stockholm.se  
Org nr 212000-0142  
stockholm.se

### **Sammanfattning**

Trafiksäkerhetsarbetet i Stockholms baseras på stadens trafiksäkerhetsprogram. Årligen sammanställs en åtgärdsplan där planerat trafiksäkerhetsarbete för det kommande året specificeras.

För att uppnå stadens trafiksäkerhetsmål, som anges i Stockholm stads trafiksäkerhetsprogram, krävs betydande insatser inom området. Under 2016 kommer trafiksäkerhetsarbetet till stor del att inriktas mot drift och underhålls betydelse för trafiksäkerhetsarbetet, påbörja genomförandet av hastighetsplanerna samt åtgärder för att nå hastighetsefterlevnad. Fokus kommer även vara på trafiksäkerhet kring skolor där planen för säkra och trygga skolvägar kommer att vara vägledande. Arbetet med obevakade övergångsställen med dubbla körfält och trafikantförbättrande åtgärder planeras fortsätta under 2016. Det strategiska trafiksäkerhetsarbetet föreslås fokusera på analys och åtgärdsplaner för att minska olyckorna bland oskyddade trafikanter.

### Bakgrund

Stockholm stads trafiksäkerhetsarbete grundas på Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad som antogs av kommunfullmäktige 2010. Programmet beskriver hur staden ska fokusera och inrikta trafiksäkerhetsarbetet för att nå högsta möjliga effekt utifrån tillgängliga resurser. Åtgärderna ska årligen konkretiseras i särskilda åtgärdsplaner.

### Trafikkontorets förslag till åtgärdsplan 2016

När Stockholm växer är det av yttersta vikt att trafiksäkerhetsarbetet ligger i linje med de ökade krav som ställs på stadens gator och offentliga rum eftersom de kommer användas av allt fler medborgare. Fler fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer kommer att röra sig på stadens gator och staden har ett ansvar att tillgodose god trafiksäkerhet. I enlighet med stadens budget ska Stockholm ha en trafikmiljö som utgår från de oskyddade trafikanterna. Särskild vikt ska läggas vid trafiksäkerheten vid skolor, förskolor, tungt belastade och olycksdrabbade gång- och cykelstråk och andra miljöer med många utsatta trafikanter.

Trafiksäkerhetsfrågorna är viktiga i trafikkontorets verksamhet och trafiksäkerheten ska beaktas i samtliga projekt som genomförs. Det betyder att flera av kontorets trafiksäkerhetsåtgärder ingår som en naturlig eller kompletterande del i projekt som inte är direkta trafiksäkerhetsprojekt.

Denna åtgärdsplan är en sammanställning av de specifika trafiksäkerhetssatsningar som kontoret planerar att genomföra under 2016.

Stadens trafiksäkerhetsarbete ska fokusera på de åtgärder som ger stor trafiksäkerhetseffekt på sådant som staden har rådighet över.

Enligt Trafiksäkerhetsprogrammet innebär detta att arbeta för lägre hastigheter, säkra huvudgator och ökad kunskap hos alla som bor och verkar i staden. Nedan görs en sammanställning av föreslagna insatser inom respektive område. Under respektive rubrik finns en mer utförlig beskrivning av åtgärderna.

- Säkra huvudgator och åtgärder för säkrare korsningspunkter
  - Obevakade övergångsställen med dubbla körfält
  - Arbete med skolor för ökad trafiksäkerhet
  - Åtgärder inom ramen för Cykelplanen
  - Trafikantförbättrande åtgärder
- Hastighetsplaner och åtgärder för att nå hastighetsefterlevnad
- Åtgärder för ökad kunskap och strategiskt trafiksäkerhetsarbete
  - Gående och cyklisters singelolyckor
  - Åtgärder för ökad hastighetsefterlevnad

**Säkra huvudgator och åtgärder för säkrare korsningspunkter**  
I enlighet med stadens budget för 2016 ska Stockholm stärka arbetet med att förebygga trafikolyckor och skapa säkrare trafikmiljöer. Särskild vikt ska läggas på miljöer med många utsatta trafikanter. Stadens trafiksäkerhetsprogram lyfter fram att gående och cyklister är två mycket utsatta grupper i stockholmstrafiken. Många barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar tar sig fram som gående. Att säkra punkter där gående och cyklister korsar motorfordonstrafik är en viktig åtgärd för att förbättra säkerheten för dessa grupper.

### **Obevakade övergångsställen med dubbla körfält**

Obevakade övergångsställen där gående måste korsa mer än ett körfält i samma riktning innebär en särskilt utsatt situation för oskyddade trafikanter. Under 2012 utförde kontoret en förstudie av ett 20-tal obevakade övergångsställen med två eller flera körfält i samma riktning. Utifrån studien planerar kontoret att åtgärda tre till fem platser per år. Trafikkontoret planerar att åtgärda följande platser under 2016:

- *Birger Jarlsgatan – Jutas Backe*: Avsmalning av körbanan och nya farthinder vid övergångsställe.
- *Gjörwellsgatan - Rålambshovsskolan*: Avsmalning av körbanan och nya farthinder vid två övergångsställen.
- *Hägerstensvägen – Södertäljevägen*: Borttagande av körfält och nya farthinder vid övergångsställe.

- *Skagaffjordsgatan - Surtsögatan:* Utbyggnad av öron för att smalna av körbanan vid övergångsställe.
- *Årstabergsvägen – Västberga Allé:* Ny cykelbana för att leda cyklister till alternativ passage. Förbättringar för gång och cykel vid signalreglerad passage samtidigt som befintligt övergångsställe tas bort.

De totala utgifterna under 2016, inklusive nedlagd tid och utredning/projektering för hela projektet, beräknas till cirka 6 mnkr.

Kontoret har från Trafikverket beviljats statlig medfinansiering för projektet på 1 344 000 kr.

### **Arbete med skolor för ökad trafiksäkerhet**

Kontoret har tidigare år gjort en genomgång av ett flertal grundskolor med avseende på trafikmiljön och identifierat skolor som är i behov av trafiksäkerhetsåtgärder. Inom ramen för Plan för säkra och trygga skolvägar har kontoret under 2015 tagit fram delvis nya kriterier för hur prioriteringen av skolor bör ske. Ett antal skolor som bedöms ha störst behov av åtgärder har valts ut. De planerade åtgärderna är både fysiska och beteendepåverkande och syftar till att åstadkomma trafiksäkerhet och ökad tillgänglighet för oskyddade trafikanter - gående och cyklister.

### ***Beteendepåverkande åtgärder***

Trafikkontoret har utvecklat en välfungerande arbetsmetod för att stötta och uppmuntra attityd- och beteendeförändringar för hållbart resande till och från stadens skolor. Grundläggande för detta arbete är kunskaps-, attityd- och beteendepåverkan genom information, kommunikation och olika aktiviteter och åtgärder som gynnar gång, cykling och användning av kollektivtrafik.

### ***Fysiska åtgärder vid prioriterade skolor***

Inom ramen för trafiksäkerhetsarbetet kring skolor ska kontoret genomföra ett flertal åtgärder vid prioriterade skolor. De planerade åtgärderna ska bidra till ökad trygghet och trafiksäkerhet och öka andelen gående och cyklister. Åtgärderna syftar till att säkra korsningspunkter, förbättra separering och sänka hastigheten genom exempelvis gupp, avsmalningar, räcken och belysning. Utöver detta behövs medel för genomförande av mindre åtgärder vid skolor samt utredning och projektering av åtgärder vid ytterligare skolor inför kommande år. De totala utgifterna under 2016, inklusive nedlagd tid och utredning för hela projektet, beräknas till cirka 15 mnkr. Aktuella åtgärder och skolor kommer att föreslås trafiknämnden i separata genomförandebeslut under 2016.

**Åtgärder inom ramen för Cykelplanen**

Inom ramen för cykelplanen genomför kontoret en mängd investeringar för att förbättra trafiksäkerheten för cyklister och gående. Nya cykelvägar, cykelbanor och cykelfält ska bidra till ökad separering mellan trafikslagen. På pendlingsstråken föreslås att oreglerade korsningspunkter hastighetssäkras, att cykelbanorna breddas och att kantstenar och andra hinder avlägsnas. I planen finns också direktiv för drift och underhåll för att öka trafiksäkerheten, exempelvis genom förbättrad vinterväghållning, sand- och lövsopning samt halkbekämpning. Åtgärder inom ramen för cykelplanen kommer att föreslås trafiknämnden i separata ärenden.

**Trafikantförbättrande åtgärder**

Under samlingsnamnet trafikantförbättrande åtgärder ryms kontorets små och medelstora förbättringsåtgärder som inte hanteras i något större projekt. Merparten av ombyggnationerna syftar till att förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter genom hastighetsdämpning och/eller målning och kantstensjustering för att skapa bättre framkomlighet för cykeltrafiken. Gemensamt för åtgärderna är att de är av mindre omfattning och att de utförs via upphandlad årsentreprenör. Beroende på entreprenörens resurser planerar kontoret att under året genomföra cirka 13 åtgärder av denna karaktär.

Exempel på åtgärder som planeras byggas under 2016:

Förläggning av cykelbanor bakom busshållplatser på Färögatan  
etapp 2, ny cykelpassage vid korsningen

Tenstavägen/Bergslagsvägen, hastighetsdämpande åtgärd på  
Solhemsvägen, ny gångbana på Norra Hamnvägen, nya busskuddar  
vid övergångsställe på Tegeluddsvägen, nya busskuddar vid  
övergångsställe på Valhallavägen, nytt signalreglerat  
övergångsställe på Mäster Samuelsgatan, nytt övergångsställe vid  
en förskola på Pingstvägen och nytt övergångsställe på Viktor  
Balcks väg.

Utgifterna för respektive delprojekt varierar mellan 0,05 och 2,0 mnkr. Sammantaget överskrider beloppsgränsen för kontorets delegation och därför krävs ett genomförandebeslut av nämnden. De totala utgifterna under 2016, inklusive nedlagd tid, projektering, entreprenad, byggledning, besiktning etc, för hela projektet beräknas till cirka 15 mnkr. I den summan ingår även utgifter för utredning och projektering av åtgärder inför kommande år.

**Hastighetsplaner och åtgärder för ökad hastighetsefterlevnad**

Stockholm stads övergripande trafiksäkerhetsmål är att antalet dödade och svårt skadade i polisrapporterade trafikolyckor ska minska med 40 procent från 2010 fram till år 2020. I absoluta tal innebär detta att år 2020 ska polisens statistik omfatta högst 166 dödade och svårt skadade. En nyligen gjord översyn av trafik-säkerhetsprogrammet visar att Stockholm i dagsläget är långt ifrån att nå detta mål. För att uppnå målet krävs betydande insatser inom trafiksäkerhetsområdet. Hastighet är den faktor som har störst potential att bidra till måluppfyllelsen. För att nå trafiksäkerhets-målet krävs en generell hastighetssänkning i hela staden samt ökade insatser för att säkra korsningspunkter. Hastighetsplanerna är ett verktyg för att förverkliga detta.

I trafiksäkerhetsprogrammets åtgärdsplan 2012 fick trafikkontoret i uppdrag att genomföra en översyn av stadens hastighetsgränser genom att ta fram hastighetsplaner för tre pilotområden (Spånga-Tensta, Kungsholmen samt Hägersten med delar av Liljeholmen). Arbetet med hastighetsplaner har pågått sedan dess och under 2016 påbörjas arbetet med omskyltning i pilotområdena. Hastighetsplaner för resterande delen av staden är under framtagande. Åtgärder inom arbetet med hastighetsplanerna kommer att föreslås trafیکنämnden i separata ärenden.

### **Åtgärder för ökad kunskap och strategiskt trafiksäkerhetsarbete**

Kontoret ska arbeta för att öka kunskapen om faktorer som påverkar trafiksäkerhetsläget och om effekter av olika åtgärder. Kontoret behöver dessutom ta fram en rad nya data för att bättre bedöma trafiksäkerhetsläget. Kontoret avsätter också resurser för att på en övergripande nivå arbeta med den årliga uppföljningen av trafiksäkerhetsarbetet i förhållande till de uppsatta målen samt kunskapsinhämtning och erfarenhetsutbyte på både lokal och regional nivå.

### **Gående och cyklisters singelolyckor**

Genom sjukhusens rapportering av olyckor har en ny problembild vuxit fram under senare år. Den visar på att cykel singelolyckor samt fotgängare singelolyckor, även kallade fallolyckor, utgör de största grupperna av allvarligt skadade. Genom olika djupanalyser i STRADA både gällande gåendes och cyklisters singelolyckor, ska kunskapen om olyckstyperna öka. Analys görs med syfte att se hur underlaget ser ut, vilka analyser som kan göras, vilka samband som finns och hur det kan användas inom kontoret. Kunskapen om drift och underhålls betydelse för arbetet mot Nollvisionen och en

trafiksäker stad ska spridas både inom och utanför kontoret (t ex till stadsdelsförvaltningarna).

### **Åtgärder för ökad hastighetsefterlevnad**

Införandet av de nya hastigheterna i Stockholm ställer krav på åtgärder för att säkra hastighetsefterlevnaden. Det effektivaste sättet att nå hastighetsefterlevnad i stadsmiljö är utforma gatan efter önskvärd hastighet samt hastighetsdämpande åtgärder i korsningspunkterna.

Stockholm har arbetat med olika typer av hastighetsdämpande åtgärder under en längre tid. Införandet av nya hastigheter kommer att innebära ett intensifierat arbete med åtgärderna. Även kontorets arbete med säkra huvudgator, trafiksäkerhetshöjande åtgärder vid skolorna samt säkra GCM-passager innebär ombyggnader för sänkta hastigheter. För att skapa ett kostnadseffektivt, systematiskt och enhetligt arbetssätt med hastighetsdämpande åtgärder föreslås att en åtgärdsbank och en policy tas fram som ger riktlinjer för när, var och hur olika åtgärder bör användas och hur de bör utformas.

### **Ärendets beredning**

Rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av tjänsteutlåtandet.

### **Analys och konsekvenser**

#### *- Måluppfyllelse*

Kontorets arbete för ökad trafiksäkerhet drivs utifrån ”Trafiksäkerhetsprogram för Stockholms stad 2010-2020”. Arbetet är inriktat mot fyra av de nio delmål som anges som viktiga för att styra mot det övergripande målet. De fyra utvalda delmålen är de mål där kontoret har störst rådighet.

#### *- Tillgänglighet*

Trafiksäkerhetsarbetet fokuseras på åtgärder för de oskyddade trafikanterna. Åtgärder i form av låga hastigheter vid korsningspunkter och drift och underhållsarbete med god kvalitet ökar tillgängligheten för många personer med funktionsnedsättning.

#### *- Påverkan på barn*

Trafiksäkerhetsarbetet fokuseras på åtgärder för de oskyddade trafikanterna och särskild vikt läggs bland annat på trafiksäkeråtgärder vid skolor.

### **Ekonomisk sammanställning**

I tabellen nedan finns en ekonomisk sammanställning för åtgärderna och projekten som redovisas i åtgärdsplanen.

| <b>Åtgärd/projekt</b>                                           | <b>Uppskattad budget<br/>mnkr</b>                | <b>Finns inrymt i<br/>VP för 2016</b> |
|-----------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------|
| <b>Driftverksamhet</b>                                          |                                                  |                                       |
| Åtgärder för ökad kunskap och strategiskt trafiksäkerhetsarbete | 3,0                                              | Ja                                    |
| <b>Investeringar</b>                                            |                                                  |                                       |
| Obevakade övergångsställen med dubbla körfält                   | 6                                                | Ja                                    |
| Åtgärder vid prioriterade skolor                                | Behandlas löpande i ärenden till trafiknämnden.  | Ja                                    |
| Åtgärder inom ramen för Cykelplanen                             | Behandlas löpande i ärenden till trafiknämnden.  | Ja                                    |
| Trafikantförbättrande åtgärder                                  | 15                                               | Delvis                                |
| Hastighetsplaner                                                | Presenteras i separata ärenden för trafiknämnden | Ja                                    |

### **Trafikkontorets förslag**

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar att godkänna kontorets förslag till Trafiksäkerhetsprogrammets åtgärdsplan för 2016. Genomförandebeslutet omfattar investeringsåtgärder på 21 mnkr för 2016 för att genomföra åtgärder på obevakade övergångsställen med dubbla körfält och trafikantförbättrande åtgärder.

Driftverksamheten, dvs åtgärder för ökad kunskap och strategiskt trafiksäkerhetsarbete, omfattar en budget på 3 mnkr.

### **Slut**